

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_671
Předmět:	Český jazyk a literatura
Tematický okruh:	Gramatické tvary a konstrukce
Autor, spoluautor:	Mgr. Markéta Macháčková
Název DUMu:	Frazeologismy
Pořadové číslo DUMu:	11
Stručná anotace:	Výukový materiál se zabývá problematikou frazeologismů. Definuje tento pojem a přináší přehled nejrůznějších druhů frazeologismů. Materiál tedy obsahuje rčení, přísloví, pranostiky atd. Součástí materiálu je také procvičení dané tematiky.
Ročník:	4.
Obor vzdělání:	63 – 41 – M/01 Ekonomika a podnikání
Metodický pokyn:	Žáci použijí snímky s úkoly a závěrečným testem, které slouží k procvičení látky.
Výsledky vzdělávání:	Žák se orientuje se ve výstavbě textu.
Vytvořeno dne:	17. 7. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Frazeologismy

Frazeologismus

= frazém

- ustálené spojení slovních tvarů slov s ustáleným významem
- jedná se o sousloví, rčení, pořekadlo, přirovnání, přísloví
- frazeologismy posunují význam slova k jinému smyslu
- frazeologismy zkoumá frazeologie

Rčení

= útvar lidové slovesnosti

- krátká prűpovídka vyjadřující určitou zkušenost

př. Házet perly sviním

Přirovnání

- charakterizuje vlastnost subjektu připodobněním k typické vlastnosti nějaké osoby
- bývá tvořeno pomocí částice jako
př. Chytrý jako liška

Přísloví

- je vyjádřením nějaké životní zkušenosti
- jeho smyslem je morální poučení, výstraha
- nelze je skloňovat ani časovat

př. Bez práce nejsou koláče.

Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.

Pranostika

- žánr lidové slovesnosti
- rčení, které se snaží dávat do souvislosti meteorologické jevy a roční dobu
- je založená na lidské zkušenosti
- slovo je odvozeno od lat. slova prognosis = předpověď

př. Březen – za kamna vlezem.

Na Hromnice o hodinu více.

Závěrečný test

1. K uvedeným slovům doplňte vhodná přídavná jména odvozená od osobního jména, abyste dostali ustálená slovní spojení. Vysvětlete jejich význam.

- a) _____ léta
- b) _____ pata
- c) _____ vítězství

2. Uveďte příklady rčení, ve kterých bude slovo zub
(např. držet se zuby nehty)

3. Vyjádřete pomocí přirovnání, že je někdo nešikovný

4. Vysvětlete význam pranostik a zařadte je do kalendáře

- a) Chodí-li Kateřina po ledě, chodí Štěpán po blátě.
- b) Medardova kápě – čtyřicet dní kape.
- c) Jak na nový rok, tak po celý rok.
- d) Svatá Lucie noci upije, ale dne nepřidá.
- e) Na Hromnice o hodinu více.
- f) Na svatou Barboru saně do dvoru.

Řešení závěrečného testu

- 1.**
  - a) Kristova léta (33 let věku)
  - b) Achillova pata (slabé místo)
  - c) Pyrrhovo vítězství (problematické vítězství)

- 2.** zatnout zuby, skrz zuby, brousit si zuby, vynést v zubech, držet jazyk za zuby, zub času

- 3.** je jako slon v porcelánu, má obě ruce levé, drží to jako prase kost

4.

- a) Vánoce bez sněhu (25.11.)
- b) 40 dní prší (8.6.)
- c) 1.1.
- d) Prodlužování dne (13.12.)
- e) O hodinu déle světlo (2.2.)
- f) Sněhová nadílka (4.12.)

Použitá literatura

HLAVSA, Zdeněk. Český jazyk pro střední odborné školy a studijní obory středních odborných učilišť všech typů. 2. přeprac. vyd., v SPN 1. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1996, 278 s. ISBN 80-859-3730-1

MUŽÍKOVÁ, Olga. *Odmaturuj! z českého jazyka: rozšířené vydání doplněné o praktickou část.* 3., dopl. vyd. Brno: Didaktis, c2007, 168 s. ISBN 978-80-7358-082-7.